

Поради психолога учням щодо підготовки до іспитів та їх складання.

1. Коли починаєте готуватися до іспитів, корисно скласти план.
2. Складаючи план на кожний день підготовки, необхідно чітко визначити, що саме сьогодні будете вивчати. Не взагалі: «Трохи позаймаюся», а тому що саме сьогодні вивчите, які саме розділи і якого предмету.
3. Звичайно, добре починати, доки не втомилися, доки свіжа голова, із самого важкого, з того розділу, що задалегідь знаєте гірше. Але буває й так, що займатися не хочеться, в голову нічого не «лізе», одним словом – «немає настрою». У такому випадку корисно починати, навпаки, з того, що знаєте краще, з того матеріалу, що вам найбільш цікавий і приємний. Можливо, поступово втягнетесь і діло піде.
4. Обов'язково слід чергувати роботу й відпочинок, скажімо, 40-хв. занять, після цього 10-хв. перерва. Можна в цей час зробити домашню роботу чи зарядку тощо.
5. Готуючись до іспиту, не треба прагнути того, щоб прочитати і завчити на пам'ять увесь підручник. Корисно повторювати матеріал із конкретних питань. Прочитавши питання, спочатку згадайте й обов'язково стисло запишіть усе, що ви знаєте з нього, і лише після цього перевірте себе за підручником.
6. У кінці кожного дня підготовки слід перевірити, як ви засвоїли матеріал: знову стисло запишіть зміст усіх питань, що були зроблені в цей день.
7. Готуючись до іспитів, узагалі корисно структурувати матеріал шляхом укладання планів, схем, причому обов'язково потрібно робити це не подумки, а на папері. Така фіксація на папері корисна тому, що при згадуванні, повторенні «про себе» змішуються впізнання і реальне знання, а дізнаватися завжди легше, ніж згадувати. Виникає відчуття, що ніби знаєш, але коли треба переказати його іншим, сказати в голос, воно кудись «вивітрюється». Саме з цим часто бувають пов'язані випадки, коли здається, що ви знаєте, пам'ятаєте, а починаєте відповідати, і відповідь виходить уривками. Тому такими прийомами добре користуватися і протягом навчального року, готуючись до різних занять. До речі, тоді й до іспитів прийдеться менше готуватися. Коли ви записуєте план відповіді, ви стаєте в позицію людини, що передає свої знання іншим, тобто робите те саме, що й коли ви відповідаєте в аудиторії чи на іспиті. Плани корисні й тому, що їх легко використовувати при короткому повторенні матеріалу та навіть деколи безпосередньо при відповіді на іспиті.
8. Відповіді на найбільш важкі питання доцільно повністю, розгорнуто розповісти своїм близьким, друзів-будь-кому, хто захоче слухати, причому намагайтеся це робити так, як вимагається на іспитах. Дуже добре записувати відповідь на магнітофон, а потім послухати себе немовби з боку.
9. Якщо в якийсь момент підготовки до іспитів вам починає здаватися, що це вивчити не можливо і ви ніколи не зможете запам'ятати всього, що вимагається, подумайте про те, скільки з цього предмету ви вже знаєте, на якому етапі ви знаходитесь і скільки вам ще належить попрацювати, що засвоїти весь матеріал. А після цього зосередьтеся на тому, що вам потрібно вивчити, немовби перекинути місточок між тим, що знаєте, і тим, чого не знаєте. Головне, ніколи не треба намагатися вивчити весь підручник на пам'ять, а треба завжди усвідомлювати, що ваше завдання не визубрити, а зрозуміти. Тому концентруйте увагу на ключових думках.
10. Готуючись до іспиту, ніколи не думайте про те, що «провалитесь», навпаки, малюйте в уяві собі картини тріумфу, легкої переможної відповіді. Думки про можливий провал недаремно називають саморуйнівними. Вони не тільки заважають вам готуватися, створюючи постійну напругу і сум'яття в думках, займаючи в них головне місце, вони до того ж дозволяють вам нічого не робити або робити все, спустивши рукави(навіщо напружуватися, якщо все одно нічого не вийде).
11. За декілька днів до іспиту обов'язково «програйте» в уяві ситуацію іспиту, уявіть собі в усіх деталях обстановку, комісію, свою відповідь. Намагайтеся робити це якомога конкретніше, детальніше. Але-увага!-

сконцентруйтеся на виборі кращої відповіді, кращої форми поведінки, а не на само руйнівних думках про провал, на власні страхи постарайтеся не звертати уваги: не женіть їх, але й не «зациклюйтеся» на них.

Практичні поради психолога учням як поводитися під час іспиту.

1. Узявши екзаменаційний білет, прочитавши завдання на дошці, ознайомтеся з питаннями і починайте готуватися з того питання, виконувати те завдання, яке хоча б трошки для вас легше.
2. Напишіть приблизний план відповіді олівцем на чистому листі паперу. Складіть список усіх нюансів, яких ви хотіли б торкнутися у своїй відповіді. Пишіть навіть те, що може спочатку здатися не потрібним, це допоможе вам у процесі написання згадати ще які – не будь факти. Якщо вам вдається це зробити, ви відразу відчуваєте деяке полегшення. Ваші нерви заспокоються, голова почне працювати більш ясно і чітко. Ви немовби звільнитеся від нервовості й уся ваша енергія тепер може бути спрямована на відповідь екзаменаційного питання.
3. Скоротіть роботу екзаменатора. Він або вона зарахують у ваш актив, якщо вашу роботу буде легко читати і робити в ній позначки. Зрозумілий і чіткий почерк просто необхідний.
4. Якщо можливо, сформулюйте стислу відповідь на всі питання. Таким чином ви дасте екзаменаторові можливість побачити, що завдання вам зрозумілі і ви маєте правильне уявлення про предмет.
5. Якщо питання складається з декількох частин, назвіть кожну з них і підкресліть підзаголовки: тоді екзаменатор зможе швидко проглянути вашу роботу й одразу побачить, що вам є що сказати з кожного пункту.
6. Якщо ви розкажете про якісь гіпотези або включаєте у сою відповідь дати тих або інших подій, підкресліть їх теж: знання дат відразу кидається в очі екзаменатору.
7. Переконайтеся, що в готовій відповіді є вступ, основа і заключна частина. Якщо ви пишете все, то у вступі треба перерахувати всі проблеми, що ви збираєтеся висвітлити, потім в основній частині треба детально розгорнути всю проблему, а в заключній частині надати своїм думкам завершеності й поставити крапку.

Поради психолога учням по підготовці до Зовнішнього незалежного оцінювання

Іспити, як і більшість явищ життя, – явище перехідне. Коли вони закінчуються, з'являється відчуття свободи, забуваються сльози, нервування, повертається спокійний сон. Але ж можна скласти іспит і з меншими втратами для власного здоров'я, отримати добрі оцінки й чекати наступного іспиту без страху та безсонних ночей.

Психологи розцінюють іспит як:

1. «перетравлювання» значного обсягу інформації, яке пов'язане з великим навантаженням на мозок;
2. серйозне емоційне напруження і велике навантаження на нервову систему;
3. оцінювання не лише знань дитини, а й її особистості.

Найоптимальніший варіант підготовки до складання іспитів:

Розпорядок дня:

Харчуватися слід три-чотири рази на день. Мед, горіхи, молочні продукти, риба, м'ясо, овочі та фрукти забезпечать баланс необхідних вітамінів і мінералів в організмі й відновлять енергетичні витрати. Нормальний здоровий сон і відпочинок зменшать навантаження на нервову систему. Не варто відмовлятися від звичних занять спортом – це буде своєрідним відпочинком.

Слід пам'ятати про біоритмо-логічні особливості: «сова» неефективно працює з 6 – 8 год. ранку, а «жайворонки» навряд чи буде працездатним до 2 – 3 год. ночі. В усіх людей рівень біологічної активності знижений із 17 до 18 години.

Можна вживати тонізуючі препарати, наприклад, із женьшеню чи елеутерококу. Каву краще пити вранці й небагато, лише для того, щоб прокинутися (для тих, хто звик саме так розпочинати свій день). Кава підсилює нервовість і тривожний стан у невпевнених собі людей. Заспокійливі медичні препарати зовсім не потрібні, їх можна вживати лише за призначенням лікаря.

Правильна організація вивчення навчального матеріалу:

Спочатку слід переглянути весь матеріал і розподілити його таким чином: якщо треба вивчити 100 питань за чотири дні, то в перші два дні вивчається 70% усього обсягу, третього дня – решта, четвертого – повторюють вивчене. При цьому складні теми варто чергувати з простішими – не обов'язково вчити всі питання поспіль.

Є й деякі психологічні закономірності, які слід враховувати.

1. Найкраще запам'ятовується інформація, викладена на початку і наприкінці тексту. Середина зазвичай швидко «вилітає» з голови. Тому під час запам'ятовування та повторення слід приділити увагу середині тексту.
2. Повторювати треба не механічно, а вдумливо, зосередившись на змісті. Інформація після і «завантаження» в мозок, якщо її не повторити, утрачається на 20 – 30% упродовж перших 10 год. Щоб цього не сталося, слід прочитати текст, повторити його вдруге, через 20 хв. – утретє, а через 8 – 10 год. – у четверте, і ще раз – через добу. Тільки після цього можна бути впевненим у тому, що інформація міцно «оселилася» в голові.
3. Особливість «упізнання». Дивлячись на текст, відчуваєш, що колись це все бачив, читав, отож вирішуєш, чи витрачати час на це питання не варто й можна переходити до наступного. Насправді ж це – несвідомий самообман. І якщо не вивчити уважно те, що здається таким знайомим, на іспиті можна не відповісти на таке «знайоме» запитання.
4. Запам'ятати можна найкраще, якщо знати, що є «найближчим»: текст, малюнок, логічна схема.
5. Слід спробувати знайти щось цікаве у найнуднішому матеріалі, адже цікаве запам'ятовується набагато легше. Можна готуватися до іспитів удвох, адже одна голова добре, а дві – краще. Підготовка до іспиту вдвох має свої переваги, якщо поставитися до цього серйозно й сумлінно. Учити разом не варто, а от повторювати навіть бажано. Це краще робити напередодні іспиту.

Готуватися можна й так: перший день – самостійне вивчення, другий – повторення й переказування один одному. Було б добре розділити теми за інтересами, за складністю, за ступенем засвоєння: один розповідає те, що другий раніше не вивчив. Розповідати треба чітко, детально, емоційно. Можна проводити «репетиції» перед іспитом і наодинці: ставити собі запитання, уголос відповідати, привчатися слухати своє мовлення.

Шпаргалка — річ потрібна:

Використання шпаргалок на іспиті найчастіше закінчується дуже сумно. Вони потрібні лише тим, хто краще запам'ятовує матеріал при конспектуванні, – викладений коротко (у вигляді тез), він краще тримається у пам'яті. Шпаргалки зручно перечитувати перед самим іспитом, а от брати на іспит не варто.

«Спокійно, тільки спокійно»:

Так завжди в екстремальних ситуаціях казав Карлсон. Слід скористатися його порадою. Адже нервують завжди ті, хто погано знає матеріал. Ті, хто зовсім нічого не знає, зазвичай спокійні. Ті, хто знає матеріал добре чи на середньому рівні, нажахані до останньої хвилини, поки не отримають оцінку. Щоб подолати свій страх, можна розповідати самому собі вивчений матеріал, начебто на іспиті. Уявіть складну ситуацію на іспиті й знайдіть із неї вихід. Поставте самі собі підступні запитання й дайте на них відповідь – переборіть свій страх ще до іспиту. Згадайте випадки свого успіху, подумки відчуйте їх ще раз. Спробуйте вдатися до аутогенного тренування. Налаштуйтеся на те, що «у мене все вийде» й повторюйте ці слова перед сном. На іспиті не втрачайте самовладання у складний момент, хоч це й нелегко. Згадайте про почуття гумору – іноді воно виявляється і в екзаменаторів. Складіть план відповіді на іспиті – це теж заспокоює.

Рекомендації учням із проблем тестування

Тренуйся!

Перед офіційним тестуванням варто виконувати якнайбільше опублікованих тестів — просто заради тренування. Не можна навчитись добре вирішувати тести, не виконуючи їх самих, примінюючи цю практику іншими видами контролю і самоконтролю. Ці тренування не тільки призводять до знайомства з типовими конструкціями тестових завдань, а й дають вам інший досвід — самоспостереження й оптимальної саморегуляції під час тестування.

Поспішай!

Тренуйся із секундомером у ракух. Порівнюйте час, потрібний для виконання тестів. Обмежуйте його. Без подібних обмежень, що змушують працювати в максимально швидкому темпі, без імітації змагальної ситуації неможливо змоделювати той стресс (напругу), що викликає будь-яке тестування.

Випробовуй!

У тренуваннях застосовуйте правильну тактику, тобто додержуйтесь усіх рекомендацій, як правильно вирішувати окреме завдання чи тест у цілому. Наприклад, не слід двічі перечитувати малозрозумілу інструкцію, а треба відразу ж познайомитися з варіантами відповідей. Тоді зміст відповідей прояснить вам, що саме є необхідним в інструкції до данного завдання. Це конкретний приклад тактики, яку треба випробувати. Її можна освоїти й ефективно застосовувати, тільки активно тренуючись у тестуванні.

Угадуй!

Якщо ви впевнені у виборі, але інтуїтивно можете віддати перевагу якійсь відповіді перед іншими, то інтуїції варто довіряти. Така довіра, як правило, призводить до приросту балів.

Пропускай!

Треба навчитися пропускати важкі чи незрозумілі завдання. Пам'ятайте: у тесті завжди знайдуться такі завдання, з якими ви обов'язково впораєтесь. Просто нерозумно не дібрати балів тільки тому, що ви недобрались до «своїх» завдань, а застрягли на тих, навчальний матеріал яких вам невідомий. Звичайно така тактика може принести успіх далеко не завжди. Якщо тестпобудований за принципом «сходів» і починається з легких запитань, то не варто пропускати всі перші завдання.

Виключай!

Багато завдань можна швидше вирішити, якщо не шукати відразу правильну відповідь, а послідовно виключати ті, які явно не підходять. Метод виключення дозволяє концентрувати увагу всього на одній-двох ознаках (а це легше), а не відразу на п'ятьох-сімох (що набагато складніше)

Скорочуй вибір!

Якщо кілька відповідей (1-2) із чотирьох чи п'яти варіантів здаються вам зовсім невідповідними, а інші — підходящими з рівною ймовірністю, то в цьому випадку правильніше буде не пропускати це завдання, намагатись вибрати відповідь з інших просто навмання. Шляхом такої тактики ви отримаєте більше балів. Це —

теорія ймовірності. Адже «негативнее знання» (про те, яка відповідь свідомо не годиться)- це теж знання, і нерозумно відмовлятися від його використання.

Думай тільки про поточне завдання!

Коли ви бачите завдання(питання), забувайте все, що було в попередньому: як правило, завдання в тестах не пов'язані одне з одним, тому знання, які ви застосовували в одному(уже вирішеному вами), як правило не допомагають, а тільки заважають сконцентруватись і правильно вирішити інше завдання.

Читай завдання до кінця!

Поспіх не повинен призводити до того, що ви будете намагатись зрозуміти умови завдання з «першими словами» й добудувати кінцівку у власній уяві. Це вірний спосіб зробити прикрі помилки в найлегших питаннях.

Не засмучуйся!

У будь-якому професійно підготовленому тесті чимало завдань, з якими ви просто не зможете впоратись (так заплановано). Більше того, усі 100% завдань зможуть виконати лише одиниці! Тому ніякого сенсу розхлюпувати емоційну енергію на передчасну досаду.

Навіть, якщо вам здається, що ви допустили занадто помилок і просто завалили тест, пам'ятайте, що дуже часто відчуття є помилковим: при порівнянні ваших результатів з іншими може з'ясуватись, що інші допустили ще більше помилок. У підсумку ви одержите якщо не найвищий бал, то цілком пристойний.

Ця установка особливо знадобиться «круглим відмінникам», які звикли при звичайних методах контролю домагатись максимального результату. Якщо ви хочете стати класним «тестовим бійцем», навчайтесь не тільки наносити удари, а й тримати їх (якщо висловлюватись термінами боксу). Треба категорично відмовитись від «комплексу відмінника», який не звик непохитно переносити окремі локальні невдачі.

Заплануй два кола!

Сплануйте середній час на кожне завдання таким чином, щоб за дві третини (максимум три чверті) сеансу пройти всі завдання «за першим колом». Тоді ви встигнете набрати максимум балів на легких для вас «своїх» завданнях, а потім зможете подумати й добрати щось на важких, які вам спочатку довелося пропустити. (Подібни й рецепт, на жаль не годиться для комп'ютерних тестів, які часто не дозволяють повертатись до попередніх завдань дооі, ніж на один крок.)

Бажаємо вам якнайкраще здати іспити!

Практичні поради психолога батькам для складання Зовнішнього незалежного оцінювання

Психологічна підтримка - це один з найважливіших чинників, що визначають успішність Вашої дитини в здачі ЗНО. Як же підтримати випускника?

Існують помилкові способи, так типовими для батьків способами є гіперопіка, створення залежності підлітка від дорослого, нав'язування нереальних стандартів, стимулювання суперництва з однолітками. Справжня підтримка повинна ґрунтуватись на підкресленні здібностей, можливостей позитивних сторін дитини.

Підтримувати дитину - значить вірити в неї. Підтримка заснована на вірі в природжену здатність особи долати життєві труднощі при підтримці тих, кого вона вважає значущими для себе. Дорослі мають немало нагоди, щоб продемонструвати дитині своє задоволення від його досягнень або зусиль. Інший шлях - навчити підлітка справлятися з різними задачами, створивши у нього установку: «Ти можеш це зробити».

Щоб показати віру в дитину, батько повинен мати мужність і бажання зробити наступне:

- забути про минулі невдачі дитини;
- допомогти дитині знайти упевненість у тому, що він справиться з даною задачею;
- пам'ятати про минулі успіхи і повертатися до них, а не до помилок.

Існують слова, які підтримують дітей, наприклад: «Знаючи тебе, я упевнений, що ти все зробиш добре», «Ти знаєш це дуже добре».

Підтримувати можна за допомогою дотиків, сумісних дій, фізичної співучасті.

Пам'ятайте основні принципи психологічної підтримки, особливо важливою в період підготовки до іспиту:

- Надайте дитині увагу (цікавтеся його настроєм, станом здоров'я, проявляйте турботу про його потреби).
- Поклопочіться, щоб удома було щось смачненьке, що любить ваша дитина, це знижуватиме його емоційну напругу (при цьому не зловживайте солодощами і борошняними виробами).
- Залиште йому на період іспитів мінімальний круг домашніх обов'язків, давайте йому зрозуміти, що оберігаєте його.
- Виражайте йому готовність допомогти і допомагайте в різних питаннях підготовки.
- Розкажіть про свій досвід здачі іспитів, де це доречно. Розкажіть, що ви випробовували перед іспитами.
- Прагніть виражати упевненість в його силах, не лякайте провалом.
- Самі постарайтеся регулювати своє хвилювання і не переносити його на дитину.

І пам'ятаєте: найголовніше понизити напругу і тривожність дитини і забезпечити відповідні умови для занять.

Поради випусникам

Як правильно обрати вищий навчальний заклад

1. Важливий критерій вибору навчального закладу-статус диплома, який видає вищий навчальний заклад (державного або недержавного зразка).

2. Договір- основний документ, що регулює відносини студента з інститутом.

Зверніть увагу на:

- можливість розірвання договору з ініціативи студента;
- умови розірвання з ініціативи інституту;
- санкції за невиконання або недовиконання зобов'язань за договором, що накладаються на кожну зі сторін договору;
- можливість зміни вартості навчання на наступних курсах;
- повноту регулювати договором взаємини між інститутом і студентом;
- відповідність підписів і печаток;
- правильність оформлення документів

Найкраще взяти копію договору та проконсультуватися з юристом. Це стосується рівною мірою як комерційних вищих навчальних закладів, так і державних.

Що треба з'ясувати перед підписанням договору на платну освіту:

Щодо установи:

- з'ясуйте, коли введено спеціальність, що зацікавила вас, і скільки випусків відбулося;
- ознайомтеся з ліцензією на право здійснення освітньої діяльності

Щодо навчання:

- ознайомтеся із правилами надання академічної відпустки та умовами відновлення на курсі;
- з'ясуйте можливість екстернату та умови перескладання іспитів і заліків;
- ознайомтеся зі списком дисциплін, що підлягають вивченню;
- для заочного навчання – з'ясуйте графік проведення консультацій упродовж року.

Який вищий навчальний заклад обрати:

Державний чи недержавний

Цей вибір здебільшого залежить від нашого матеріального становища. У державній установі існує можливість потрапити на бюджетне, тобто оплачуване державою, відділення. Диплом державного зразка більше цінують роботодавці.

Як «прорватися» у вищий освітній заклад

Пам'ятайте про свої права: абітурієнт має право вступати одночасно до декількох вищих навчальних закладів (зробіть копії документів і завірте у нотаріуса; головне-розрахувати час і сили таким чином, щоб встигнути на всі іспити).

Не поспішайте братися за гаманець (у державних вищих навчальних закладах відповідно до Закону України «Про освіту» приймають документи і проводять іспити безкоштовно). Будь-які збирання коштів на канцелярські витрати є незаконними. У державних вищих навчальних закладах плата за іспити обумовлена договором.

Остерігайтеся шахраїв, які пропонують за кругленьку суму забезпечити вступ до вищого навчального закладу. Дешевше й надійно відразу вступити на платне відділення.

Ви не прийшли на екзамен через хворобу, тому надайте довідку, завірену печаткою. Вам призначають дату переекзаменування. Під час подання документів довідка форма №286 є необхідною на всі факультети.

Не забувайте про пільги. Пільговики (діти сироти, інваліди з дитинства, «чорнобильці» та деякі інші категорії) вступають поза конкурсом - їм достатньо отримати на іспитах позитивні оцінки; переможці всеукраїнських і міжнародних олімпіад, школярі – медалісти також мають певні пільги.

Поводьтеся скромно, не одягайтеся на іспит зухвало, викладачів це дратує. Не влаштовуйте сцен на іспиті. Дотримуйтеся «золотої середини»: перших суворіше запитують, а останнім дістаються гірші оцінки.

Рекомендації психолога на що потрібно звернути увагу при виборі майбутньої професії Поради абітурієнтам

1. Краще визначитися з вибором професії заздалегідь, а не перед дверима приймальної комісії. Тим більше варто дізнатися якомога більше про майбутню спеціальність. Адже нерідко абітурієнти, які хочуть стати журналістами, основною причиною свого вибору називають бажання: "щоб по телевізору показували", і зовсім не знають, що робота журналіста складна, емоційно важка, а іноді навіть небезпечна для здоров'я і життя. Абітурієнти, які подають документи на економічні факультети, зазвичай уявляють собі статус і гроші, а не тяжку роботу з цифрами, паперами, звітами. Не полінуйтеся, попросіть знайомих чи родичів, які працюють за фахом, про який ви мрієте, розповісти або показати, що саме і як вони роблять. Відвідайте дні відкритих дверей у вузах.
2. При виборі майбутньої професії не орієнтуйтеся лише на її престижність. Юристи, банкіри, економісти, фінансисти дійсно залишаються лідерами серед престижних професій, але ринок праці ними вже давно переповнений. Тож, з позиції перспективи, ви можете залишитись з гарним дипломом, але без роботи.
3. Не думайте, що ті люди, які отримали престижну професію, але нині сидять без роботи, просто невдахи, а з вами буде по-іншому. З кожним роком роботодавці стають все більш вибагливими і на ринку праці виживе лише той, хто, крім звичайного вузівського диплому, має ще безліч умінь і знань.
4. Не відвертайтеся від "непрестижних" професій, дотримуючись стереотипу про них, як про "чорну" і низькооплачувану роботу. Представники робітничих професій сьогодні на вагу золота. Відповідно й зарплатня у гарних фахівців у цій сфері іноді навіть вища, ніж у деяких "престижних" спеціалістів.

5. Продивляйтеся оголошення роботодавців та зверніться за рекомендаціями до центрів зайнятості (до речі, в них щороку проводяться "Дні кар'єри", на яких можна дізнатися все необхідне про вузи, актуальні на ринку праці професії, вимоги роботодавців тощо). Вони допоможуть вам зрозуміти, чи потрібна на ринку праці спеціальність, на вивчення якої ви хочете потратити 5 років. Якщо ви взагалі не уявляєте, яку спеціальність обрати, краще зверніться до фахівців місцевого центру зайнятості, які допоможуть вам визначитися з вибором майбутньої спеціальності, враховуючи ваші потреби і здібності.

Поради батькам

1. Не намагайтеся нав'язати дитині те, чого ви колись хотіли, але не досягли. Якщо ви все життя хотіли бути стюардесою, а стали бухгалтером, це не означає, що ваша дитина повинна втілити в життя вашу мрію. Пам'ятайте, що у неї є свої власні плани та мрії, з якими потрібно і варто рахуватися. Не варто також змушувати нащадків йти вашими слідами, навіть якщо у вашій родині усі до сьомого коліна були вчителями чи лікарями.
2. Не тисніть на дитину, якщо вважаєте її вибір майбутньої професії невдалим. Краще допоможіть їй розібратися, чи справді вона розуміє, чим буде займатися в майбутньому. Адже нерідко, обираючи професію, дитина керується стереотипами, прикладами кумирів тощо.
3. Якщо ваша дитина і досі чітко не знає, ким хоче бути, допоможіть їй виявити те, до чого у неї найбільше лежить душа, "гуманітарій" вона чи "технар", творча особистість чи прагматик. Не можете визначити самотужки - скористайтеся послугами психолога або профорієнтатора при центрах зайнятості.
4. Не бійтеся, якщо вибір вашої дитини припаде на непрестижну, непопулярну чи неінтелігентну професію. Якщо, наприклад, ваш син марить автомобілями, то, можливо, краще дозволити йому здобути фах автослюсаря чи автомеханіка. Адже коли людина займається улюбленою справою, вона завжди досягає успіху. І цілком ймовірно, що в майбутньому ваш син стане власником автосалону, і буде неймовірно вам вдячний за те, що ви не зробили його юристом, може й непоганим, але байдужим до своєї роботи.
5. Пам'ятайте, що обирати майбутню професію потрібно не під час подання документів у вузи, і навіть не протягом останнього шкільного року. Починати треба ще з 7-8 класів. Тоді до закінчення школи дитина вже точно визначиться, ким хоче стати.